

Navn på høringsinstans

Søndagsskolen Norge

Type høringsinstans

Barne- og ungdomsorganisasjon

Bispedømmetilhørighet

Ikke relevant

Tilleggsspørsmål 1 fra Kirkerådet:

Utvalget understreker at det er en indre sammenheng mellom de enkeltanbefalingene som legges fram og at de samlet sett utgjør en helhet som er ment å videreføre og styrke sammenhengen og helheten i det pedagogiske arbeidet i Den norske kirke.

Har høringsinstansen en overordnet kommentar til denne helheten i rapporten?

Søndagsskolen Norge er svært glade for Trosopplæringsutvalgets evalueringsrapport! Det er veldig mye som er viktig og bra i rapporten, og vi stiller oss bak dette. Særlig vil vi trekke frem ønsket om å bygge ned det kunstige skillet mellom breddetiltak og kontinuerlig arbeid for barn og unge. Vi mener disse to kan og bør gå hånd i hånd, og at dette er fullt mulig å få til. Vi er også svært glade for et fornyet og uttalt fokus på viktigheten av frivillighet. Frivillighet er et fagområde i seg selv, og økt kompetanse på dette på alle plan i kirken og i organisasjonene vil styrke det lokale arbeidet for barn og unge. Vi er i den anledning også spesielt glade for at rapporten trekker frem viktigheten av samarbeid med organisasjonene, og vi vil gjøre det vi kan for å være en konstruktiv og god samarbeidspartner med Den norske kirke. Samtidig stiller vi spørsmål ved enkelte sider av rapporten. Vi er en barneorganisasjon, og vi er opptatt av alltid å løfte frem barnas spesifikke behov og rolle. Vi stiller oss derfor litt spørrende til det store fokuset på helhet som rapporten fremhever. Samtidig som helhet i seg selv er både godt og viktig i kirkens arbeid, er vi redde for at et særlig fokus på barna da lettere glipper. I alle fall må denne helheten inkludere noe helt spesifikt om barna. Et annet viktig punkt i rapporten som vi stiller spørsmål ved er benevnelsen kirkelig undervisning og læring. Vi mener denne betegnelsen lett faller i en grøft som rapporten ellers antyder at man vil unngå, nemlig å objektivisere barna eller mottakerne av læringen eller undervisningen. Det tredje punktet vi stiller spørsmål ved er ønsket om å fokusere på kirkeårets tekster. Dette er fint for helheten og sammenhengen, men det er ikke alltid godt eller nyttig for barna. De tre punktene vi stiller spørsmål ved utdypes underveis der det er tema.

Del 1 Mål og innhold:

Formål og overordnet målsetting

1.1. Den norske kirkes målsetting om bredde, systematikk og sammenheng i det pedagogiske arbeidet bør videreføres.

➤ Kapittel 4.1 side 29

➤

Enig

2. Teologisk, ekklesiologisk og pedagogisk grunnlagstenkning

2.1. Det bør legges til grunn en helhetlig og vid forståelse av kirkens pedagogiske arbeid. Det som i dag omtales som trosopplæring, bør integreres i Den norske kirkes helhetlige undervisningsarbeid og -felt.

➤ Kapittel 4.2 side 31

Uenig

2.2. Undervisningsfeltet i Den norske kirke bør forankres i en helhetlig og eksplisitt teologisk og pedagogisk grunnlagstenkning som både rommer spesifikke undervisningsaktiviteter og elementer av kirkelig undervisning og læring i andre deler av Den norske kirkes virksomhet.

➤ Kapittel 4.2 side 35

Enig

3. Benevnelse

3.1. Dagens ordning med trosopplæring bør inngå i en helhet og sammenheng med Den norske kirkes undervisningsfelt og benevnes som «Kirkelig undervisning og læring».

➤ Kapittel 4.3 side 37

Uenig

Andre forslag med begrunnelse

Vi bør benevne læringsfeltet som «Læring i kirken». Det har vært gjort et omfattende arbeid og skjedd en viktig utvikling i læringssynet siden starten av reformen. En viss spenning mellom religionspedagogikk og barneteologi er blitt synliggjort. Barneteologien har løftet fram barnet som troende subjekt og barnets potensiale for selv å tolke bibelfortellinger og lære direkte i sin gudsrelasjon. Vi støtter læringssynet som holdes fram i kirkens plan for trosopplæring «Gud gir – vi deler», hvor menigheten forstås som et lærende fellesskap, hvor voksne og barn er likestilt som lærende, men hvor voksne har ansvar for å legge til rette for læring. Vi er kritiske til å bruke begrepet «undervisning», som vi opplever vil bidra til et tilbakesteg til et mer formidlingsorientert læringssyn, med den voksne

som avsender og barnet som mer passivt objekt og mottaker. Og til et stadium hvor barnets perspektiv på bibelfortellingene, og på kirkens tro og tradisjoner igjen bringes mer til taushet. Vi mener begrepet læring er tilstrekkelig, at mennesker i alle aldre bør få hjelp til å legge mer vekt på egne erfaringer i egen læring og vekst, og at alle som arbeider innen læringsfeltet bør få hjelp til å få mer selvforståelse av å være tilretteleggere og medvandrere, heller enn undervisere eller lærere.

4. Målgruppe

4.1. Målgruppen for kirkelig undervisning og læring bør omfatte alle døpte og alle interesserte.

➤ Kapittel 4.4 side 39

Enig

4.2. Målgruppen for kirkelig undervisning og læring bør legge livslang læring til grunn og omfatte både barn, unge og voksne.

➤ Kapittel 4.4 side 39

Enig

5. Planverk

5.1. Det bør utarbeides et helhetlig, overordnet planverk for kirkelig undervisning og læring som omfatter en revidert og mer eksplisitt grunnlagstenkning og verdigrunnlag, samt rammeplaner for ulike målgrupper.

➤ Kapittel 4.5 side 40

Enig

5.2. Rammeplanene for de ulike målgruppene bør være på et mer overordnet nivå som dermed gir større lokalt handlingsrom.

➤ Kapittel 4.5 side 40

Uenig

5.3. I det helhetlige, overordnede planverket bør det utarbeides rammeplaner for henholdsvis

5.3.1. barn 0–14 år

5.3.2. konfirmasjonstiden

5.3.3. ungdom 15–19 år

- 5.3.4. voksne
➤ Kapittel 4.5 side 40

Enig

5.4. I stedet for kjernetekster bør undervisningsaktiviteter følge kirkeårssyklusen og tar utgangspunkt kirkeårets tekster, tilhørende salmer og andre kirkemusikalske og -kulturelle uttrykk.

- Kapittel 4.5 side 43

Uenig

6. Forholdet mellom lokalt handlingsrom og nasjonal styring

6.1. Den sentrale styringen av undervisningsfeltet bør bli mer overordnet, mens det bør gis større handlingsrom på lokalt nivå innenfor det rammeverket som gis.

- Kapittel 4.6 side 44

Enig

Tilleggsspørsmål 2 fra Kirkerådet:

Hvordan bør ordningen for godkjenning av plan for undervisningsfeltet være i fremtiden?

Ordningen bør fortsatt være at plan for undervisningsfeltet sendes til godkjenning hos biskop etter vedtak i menighetsrådet.

Lokal styring av aktiviteter er viktig og bra, men vi mener det samtidig er ekstra viktig at man har en instans som sikrer at den lokale planen er i samsvar med læringssyn, barneteologi og barnesyn.

6.2. Ressursbanken og mulighetene for og tilgang til informasjons- og erfaringsdeling, ressurser og materiell bør videreføres og styrkes.

- Kapittel 4.6 side 44

Enig

6.3. Arbeidet med digitale, pedagogiske ressurser bør styrkes både på lokalt og sentralt nivå og må ses i sammenheng med Den norske kirkes digitale satsing.

- Kapittel 4.6 side 44

Enig

7. Mangfold og likeverd

- 7.1. Perspektivene på mangfold og likeverd bør styrkes i den teologiske og pedagogiske grunnlagstenkingen og tydeligere slå fast alles mulighet til å delta.
- 7.2. Ressursbanken bør gjennomgående tematisere inkludering og universell utforming i undervisningsopplegg og pedagogiske ressurser.
- 7.3. Inkludering og universell utforming bør være tema i kompetansehevende tiltak.

8. Forholdet mellom «bredde» og «kontinuerlig»

- 8.1. Målet om kvalitativ og kvantitativ bredde bør opprettholdes. Breddetiltakene er nødvendig for å nå medlemmene i en folkekirke og tiltakene har skapt vekst og utviklet gudstjenestelivet.
 - Kapittel 4.8 side 46

Enig

Samtidig som vi er enige i viktigheten av breddetiltakene mener vi det i tillegg til å vektlegge nødvendigheten av disse, vil være riktig å ha med en formulering om hvorfor det kontinuerlige arbeidet også er nødvendig.

- 8.2. Det som oppleves som et kunstig og organisatorisk skille mellom tidsavgrensede breddetiltak og kontinuerlig arbeid bør bygges ned. Det bør legges en helhetlig forståelse av og målsetting for kirkelig undervisning og læring til grunn, slik at tiltakene utfyller hverandre. Det bør tas nødvendige grep på alle nivå slik at tiltakene kan ses i sammenheng.
 - Kapittel 4.8 side 46

Enig

Vi synes dette er en av de viktigste innvendingene rapporten holder fram. Læring skjer best hvor det er kontinuitet og hvor det bygges relasjoner over tid.

9. Trosopplæring i hjemmet

- 9.1. Både Den norske kirkes grunnlagstenking og rammeplaner bør eksplisitt omtale og understøtte kirkens undervisning og læring i hjemmet som en naturlig del av undervisningsoppdraget.
 - Kapittel 4.9 side 49

Enig

- 9.2. Det bør utarbeides mer materiell som kan understøtte foreldrenes arbeid med kirkelig undervisning og læring i hjemmet, herunder også digitale ressurser.
 - Kapittel 4.9 side 49

Enig

9.3. Oppfølging av faddere bør styrkes, og det må arbeides fram hensiktsmessige system for å få tillatelse til oppfølging av fadderne som tar nødvendige personvern hensyn.

➤ Kapittel 4.9 side 49

Enig

10. Barnehage/skole-kirkesamarbeid

10.1. Barnehage/skole-kirkesamarbeidet bør utredes nærmere.

11. SFO-satsing

11.1. Det bør satses mer på skolefritidstilbud i regi av Den norske kirke og med utgangspunkt i rammeplan for SFO.

➤ Kapittel 4.11 side 54

Enig

Dersom det er ønskelig, vil Søndagsskolen Norge gjerne være med på et evt. prosjekt for å se nærmere på dette.

12. Samiske perspektiver, samisk trosopplæring og døvekirken trosopplæring

12.1. Samiske perspektiver bør være en del av grunnlagstenkning for kirkelig undervisning og læring.

12.2. Kunnskap om det samiske bør fortsatt være en del av den norskspråklige planen.

12.3. Arbeidet med revidering av rammeplan for samisk kirkelig undervisning og læring bør skje parallelt med de andre rammeplanene.

12.4. Planverkets overordnede del (grunnlagstenkningen) bør foreligge på samiske språk.

12.5. I arbeidet med grunnlagstenkningen for kirkelig undervisning og læring bør døves erfaring som minoritet tas med.

12.6. Arbeidet med revidering av rammeplan for kirkelig undervisning og læring for døve bør skje parallelt med de andre rammeplanene.

Eventuelt øvrige kommentarer til del 1

Til pkt 5.4 etterlyser vi barneperspektivet. Hvilke tekster barna møter er helt sentralt og avgjørende. Kirkeårets tekstrekker er fra en tid hvor barneperspektivet ikke ble vektlagt. Vi er derfor kritiske til å knytte all kirkelig læring tettere til tekstrekkene og å redusere valgfrihet og fleksibilitet. I 2018 ble vi invitert med på et sonderingsmøte i Kirkerådet hvor en mulig justering av tekstrekkene var tema. Vi løftet her frem ulike grunner for at søndagsskolene ikke følger kirkeårets tekster alle søndager. • Mange av tekstene er krevende fordi de ikke er del av et tydelig narrativ. Vår erfaring er at de gode fortellingene er de beste pedagogiske tekstene for barn. • Kirkeåret gir sammenheng. Men innenfor kirkeåret opplever vi at tekstboka er for springende for barn. Barn verdsetter gjenkjennelse. Og de

lærer bedre når de møter innholdsmessige sammenhenger. • Vi ønsker at den sammenhengende lesingen til sist også skal danne et bilde av den store, bibelske grunnfortellingen, fra skapelse til fullendelse. Vi har i søndagsskolene en liten andel gammeltestamentlige fortellinger hvert år for å bygge opp under en helbibelsk forståelse. Om vi kun fulgte tesktbokas prekentekster, ville vi miste dette, og også kirkens første tid og Åpenbaringen. • Vi så med glede på at det ble innført en fortellingsrekke. Samtidig kan vi ikke følge denne ene rekken hvert år, da det ville bli for ofte repetisjon av tekster. Flere gode barnetekster fra tekstboka/fortellingstekstene er også plassert på sommeren, da det stort sett ikke er aktivitet for barn og få mennesker i kirken.

Til pkt. 6.2. På bakgrunn av plattformen Kirkens unge om samarbeid mellom Dnk og organisasjoner, kunne det blitt gitt rom i ressursbanken til synliggjøring av relevant materiell. Enig i punktene.

Til pkt. 9.2. Søndagsskolen Norge har Barnebladet Barnas som kan fungere som en fin ressurs inn til hjemmene. Kan vi se på mulighetene for et samarbeid rundt å tilby dette som en ressurs til familiers trosopplæring i hjemme?

Del 2 Organisatoriske rammer:

13. Plan og rapporteringsverktøy

13.1. Sammenhengen mellom plan og rapportering bør styrkes, være både kvalitativt og kvantitativt orientert og i større grad ses på som strategiske verktøy for evaluering og utviklingsarbeid.

- Kapittel 5.1 side 58

Enig

13.2. Rapportering på kirkelig undervisning og læring på lokalt plan bør være helhetlig og tverrfaglig.

- Kapittel 5.1 side 58

Enig

13.3. Helhetlig menighetsplan bør gjøres obligatorisk på sikt.

- Kapittel 5.1 side 59

Enig

14. Økonomi og tilskuddsforvaltning

14.1. Økonomien må sikres i fortsettelsen, minst på det nivået det er i dag.

14.2. Det er behov for å utrede mulige endringer i kriteriene for fordeling av tilskuddet til fellesrådene, for eksempel med utgangspunkt i tildeling på grunnbeløp eller pr. døpt, samt ett felles fordelingssystem for kirkelig

undervisning og læring der sentralt finansierte kateketstillinger inngår i ordningen.

- 14.3. Ved mindreforbruk av tildelte midler bør det i større grad kunne være mulig å sette av udisponerte midler for større satsinger og mer langsiktighet i arbeidet med kirkelig undervisning og læring.

➤ Kapittel 5.2 side 60

Enig

Tilleggsspørsmål 3 fra Kirkerådet:

I dag håndteres mindreforbruk forskjellig i de ulike bispedømmerådene. Hvordan bør det håndteres i fremtiden?

Praksisen knyttet til mindreforbruk bør være mer enhetlig enn den er i dag..

- 14.4. Tilskudd til kirkelig undervisning og læring bør ses uavhengig av andre inntektskilder også når det gjelder rapporteringen.

➤ Kapittel 5.2 side 60

Enig

- 14.5. Tilskuddet til lokalkirken bør sendes til fellesrådsnivået for hensiktsmessig ressursutnyttning.

➤ Kapittel 5.2 side 60

Enig

15. Organisering og ledelse

- 15.1. Det bør sikres tilstrekkelige ressurser til fagutvikling for ansatte på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå.

- 15.2. Det bør vurderes hvilket nivå som skal utøve den faglige og strategiske ledelsen, om det skal være sokn, fellesråd, prosti eller bispedømme.

16. Stillingstyper, - andel og -benevnelser

- 16.1. Det bør være en stillingsandel på minimum 50 % for å forhindre at det blir for mange små stillinger som arbeider med kirkelig undervisning og læring.

➤ Kapittel 5.4 side 65

Enig

Vanligvis er det best for både arbeidstaker og arbeidsgiver med større stillinger. Dessuten er det slik at det ofte er kvinner som får små stillinger. Samtidig er det en styrke å jobbe i team og fellesskap, og enkelte ganger oppnås dette ved at to

personer deler en stilling og dermed hver for seg får mindre stillinger. I de tilfellene hvor det er godt teamarbeid kan dette føre til en mer effektiv bruk av stillingen, og en mer tilfredsstillende arbeidssituasjon for de ansatte. Dette bør derfor gjøres skjønnsmessige vurderinger på i hvert enkelt tilfelle.

- 16.2. Tjenesteordningene, spesielt for kateket og prest, bør gjennomgås og revideres og det bør samtidig ses på samordning på tvers med tanke på kirkelig undervisning og læring.
- Kapittel 5.4 side 65

Enig

Dersom man tenker helhetlig rundt læring i kirken er det viktig at alle som arbeider med feltet har en tydelig rolle i forhold til de andre som også arbeider med dette. Rollene må både få helt spesifikke oppgaver og noen tydelige føringer på hvordan samhandlingen skal være. Det må legges opp til et aktivt samarbeid, og prestene bør også involveres i læringen for barn og unge, slik at dette ikke bare blir kateketens eller trosopplærerens rolle.

- 16.3. Samlebetegnelse for kirkelig undervisning og læring og stillinger i kirkelig undervisning og læring bør være «undervisningstjenesten» og «undervisningsansatte».

17. Kompetansekrav og kompetansebehov

- 17.1.1. Det bør arbeides systematisk for at alle som har undervisningsstilling i Den norske kirke har en minimumskompetanse på 30 studiepoeng pedagogikk og 30 studiepoeng kristendomsfag.
- 17.1.2. I en funksjon som kirkelig undervisningsleder bør kompetansekravet være tilsvarende som kompetansekravene til kateketstilling.
- **Kapittel 5.5 side 69**

Enig

- 17.1.3. Det bør vurderes å stille krav om praktisk-teologisk (kateketisk) kompetanse på bachelornivå for de som ikke innehar dette.
- Kapittel 5.5 side 69

Enig

- 17.2. Satsingen på systematiske kompetanseutviklingstiltak og stipendordninger bør fortsette. Disse er viktige for å styrke ansattes mulighet til å heve formell kompetanse.
- 17.3. Det kontinuerlige pedagogiske utviklingsarbeidet i menighetene bør styrkes gjennom systematisk arbeid med profesjonelle læringsmiljø i undervisningstjenesten, også lokalt (fellesråds-/prostinivå) og regionalt (bispedømmenivå).

- 17.4. Arbeidsgiver må sørge for kontinuerlig kompetanseutvikling innenfor ulike relevante fagområder (slik som sosial-, spesial- og allmenn pedagogikk, digital kompetanse, frivillighet) og legge til rette for tverrfaglig samarbeid om kirkelig undervisning og læring.

18.Frivillighet

- 18.1. Kompetansen på frivillighet bør styrkes hos sentrale nøkkelpersoner i menighetenes stab.
- 18.2. Det bør arbeides med å legge til rette for ulike typer frivillighet.
- 18.3. For å nå målene med kirkelig undervisning og læring bør det arbeides mer med strategisk ledelse av frivillige.

19.Samarbeid med barne- og ungdomsorganisasjoner

- 19.1. Samarbeidet mellom Den norske kirke og organisasjonene i lys av målene for kirkelig undervisning og læring må fortsatt styrkes.

20. Forskning, evaluering og fagutvikling

- 20.1. Det bør fortsatt satses på forskning på kirkelig undervisning og læring, i rammen av en helhetlig kirkelig FOUI-strategi.

Eventuelt øvrige kommentarer til del 2

Til 16.3: Vi er uenige i dette (jf. svar til pkt. 3.1 i del 1 om begrepet "undervisning"). Stillingstittelen bør være med å fremme en selvforståelse som understreker dette med å være tilrettelegger for læring samt medvandrer.

Til 17.2: Vi foreslår at det skal tilbys kurs som fremmer det barneteologiske perspektivet. Vi som organisasjon vil gjerne få bidra på dette feltet.

Til 18. Frivillighet: Vi er svært enige i alle underpunktene, og vi bidrar også gjerne med vår kompetanse på området. Vi tror at et tett og godt samarbeid mellom kirken og de frivillige organisasjonene på frivillighetsfeltet er avgjørende viktig for en god ivaretagelse av de frivillige.

Når det gjelder punkt 18.3. om strategisk ledelse av frivillighet tenker vi det er viktig at de som sitter i faktiske undervisningsstillinger i menighetene må kurses i frivillighetsledelse. Vi mener menighetene har mer å hente på å tenke på undervisningsstillingene som strategiske lederstillinger enn som rent operative undervisningsstillinger.

Til pkt. 19: Vi er selvsagt svært enige i dette punktet, og vi vil gjøre det vi kan for å bidra til enda sterkere bånd både sentralt og lokalt. Når det gjelder det lokale samarbeidet her, så tenker vi at nettopp fokuset på strategisk frivillighetsledelse er avgjørende for å få til et godt og fruktbart samarbeid.